

Bilaga 6 - Relaterade lagar, förordningar, mål och strategier

Avfallsområdet regleras och vägleds av många olika lagar, planer och strategier. Från den övergripande EU-nivån ner till nationell-, regional och kommunalnivå.

Internationell nivå

Agenda 2030

Vid FN:s toppmöte i september 2015 antog världens stats- och regeringschefer 17 globala mål och Agenda 2030 för hållbar utveckling. Hållbar utveckling lyfts fram som avgörande för en gemensam framtid och att alla delar i en hållbar utveckling (den ekonomiska, miljömässiga och sociala) måste samverka. De 17 globala målen har även 169 delmål som ytterligare konkretiserar vägen till det här målet.

De 17 globala målen är integrerade och odelbara från varandra. De påverkar både direkt och indirekt många olika frågor. Vissa av dem har dock en mer direkt påverkan på avfallshanteringen, vilket handlar om följande mål:

- Hållbara städer och samhällen.
- Hållbar konsumtion och produktion.
- Bekämpa klimatförändringarna.

EU-nivå

EU utformar direktiv och förordningar som sedan förs in i nationell lagstiftning av medlemsländerna. Den övergripande EU-regleringen om avfall finns i avfallsdirektivet (2008/98/EG). Det är ett ramdirektiv som gör det möjligt att anta specialdirektiv på området. Avfallsdirektivet anger även att det ska finnas en nationell avfallsplan för respektive medlemsland.

Enligt avfallsdirektivet gäller en avfallshierarki som prioriteringsordning för lagstiftning och politik inom avfallsområdet. Hierarkin innebär att avfall helst ska förebyggas. Om avfall ändå uppkommer ska det i första hand förberedas för återanvändning, i andra hand materialåtervinnas, i tredje hand återvinnas på annat sätt och i sista hand bortskaffas genom exempelvis deponering. Ordningen är gällande under förutsättning att det är miljömässigt motiverat och ekonomiskt rimligt.

Under 2018 godkände även Europaparlamentet en ny lagstiftning inom avfallshantering som lägger mer fokus på cirkulär ekonomi. Vilket innebär ett system där värdet på produkter, material och resurser behålls i ekonomin så länge som möjligt. Bland annat innebär det att en viss procent av det kommunala avfallet inom EU ska återvinnas enligt följande mål:

År	Procentuell återvinning
2025	55%
2030	60%
2035	65%

Nationell nivå

Lagkrav på nationell nivå utgår ofta från EU-direktiv som har införts i den svenska lagstiftningen.

Relevant lagstiftning

Sveriges avfallshantering styrs framförallt av följande lagstiftning:

- Miljöbalken (1998:808).
- Avfallsförordningen (2011:927).

Det är kommunernas som ansvarar för insamling och omhändertagande av kommunalt avfall och jämförligt avfall. Konkretiseringen av det ansvaret beskrivs i de kommunala avfallsföreskrifterna.

När det gäller förpackningar, returpapper, läkemedel, elektroniska produkter, batterier, bilar och däck är det producenterna som ansvarar för att samla in och ta hand om avfallet. Detta regleras i följande förordningar om producentansvar:

- Förpackningar (2018:1462).
- Returpapper (2018:1463).
- Elutrustning (2014:1075).
- Glödlampor och vissa belysningsarmaturer (2000:208).
- Bilar (2007:185).
- Däck (1994:1236).
- Batterier (2008:834).
- Läkemedel (2009:1031).

Producenterna är genom förordningarna ansvariga för att se till att det finns ett lämpligt insamlingssystem och att avfallet återvinns. För övrigt avfall är det den som ger upphov till avfallet som har ansvar för att se till att avfallet hanteras på ett hälso- och miljömässigt godtagbart sätt.

Även följande lagstiftning är relevant inom avfallsområdet:

- Arbetsmiljölagen (1977:1160).
- Plan- och bygglagen (2010:900).

Nationella miljömål

Grunden för det nationella miljöarbetet är generationsmålet, miljömålen och etappmålen som tillsammans bildar miljömålssystemet. Det här systemet beslutades av riksdagen

1999. Det övergripande målet är att lämna över ett samhälle där de stora miljöproblemen är lösta till nästa generation.

Sverige har 16 miljö kvalitetsmål som beskriver det tillstånd som miljöarbetet ska leda till för den svenska miljön. Avfallshanteringen har påverkan på flera av målen, vilket framförallt gäller följande sju mål:

- God bebyggd miljö.
- Begränsad klimatpåverkan
- Frisk luft.
- Grundvatten av god kvalitet.
- Ingen övergödning.
- Unikt växt- och djurliv.
- Giftfri miljö.

Inom miljömålssystemet finns flera etappmål utpekade. De anger steg på vägen för att nå generationsmålet och ett eller flera miljö kvalitetsmål. Följande etappmål är framtagna för avfallshantering:

Etappmål 1: Ökad resurshushållning i byggsektorn

Insatser ska vidtas så att förberedandet för återanvändning, materialåtervinning och annat materialutnyttjande av icke-farligt byggnads- och rivningsavfall är minst 70 viktprocent till år 2020.

Etappmål 2: Ökad resurshushållning i livsmedelskedjan

Insatser ska vidtas så att det senast år 2020 sorteras minst 50 procent av matavfallet från hushåll, storkök, butiker och restauranger ut och behandlas biologiskt så att växtnäringen tas tillvara och minst 40 procent av matavfallet behandlas så att även energi tas tillvara.

Etappmål 3: Öka andelen kommunalt avfall som materialåtervinns och förbereds för återanvändning

Senast 2025 ska förberedelse för återanvändning och materialåtervinning av kommunalt avfall ha ökat till minst 55 viktprocent, 2030 till minst 60 viktprocent och 2035 ha ökat till minst 65 viktprocent.

Strategier och program

Samtliga medlemsländer i EU ska enligt avfallsdirektivet ha en nationell avfallsplan. Utöver detta ska även andra relevanta styrdokument tas fram för förebyggandet av avfall. Naturvårdsverket är den myndighet som har ansvar för att ta fram den nationella avfallsplanen, samt programmet för förebyggande av avfall.

Nationella avfallsplanen och avfallsförebyggande program

Den nationella avfallsplanen fastställdes den 9 november 2018. Den ger en övergripande bild över vad som behövs för att nå ett mer resurseffektivt samhälle med utgångspunkt i miljömålen och EU:s avfallshierarki.

Den nuvarande planen skiljer sig från den tidigare genom att den inte innehåller några

förslag på nya mål eller nya åtgärder för aktörer. Istället ligger fokus på att beskriva den inriktning som är fastslagen politiskt genom mål, styrmedel och åtgärder, samt pågående arbete och analys av den nuvarande situationen. Nytt är även att den nationella avfallsplanen och det avfallsförebyggande programmet är samlat i ett gemensamt dokument för att ge bättre överblick.

Regional nivå

Regionala miljömål för Stockholms län

Länsstyrelsen ska tillsammans med andra regionala myndigheter och organ, samt i dialog med kommuner, näringsliv, frivilliga organisationer och andra aktörer säkra att de nationella miljökvalitetsmålen får genomslag i länet.

Länsstyrelsen i Stockholms län har tidigare valt ut och prioriterat sex av de 16 nationella miljömålen som skulle ha nåtts till år 2020. De prioriterade miljömålen ska samordnas med de övriga insatser som görs i länet.

Följande miljömål har pekats ut som prioriterade:

- Begränsad miljöpåverkan.
- Frisk luft.
- Giftfri miljö.
- Ingen övergödning.
- Ett rikt växt- och djurliv.
- God bebyggd miljö.

RUFS 2050

Stockholmsregionens utvecklingsplan, RUFS 2050, är ett övergripande dokument som samlar utvecklingsfrågor på regional nivå. Planen visar på regionens långsiktiga utmaningar och uttrycker regionens samlade vilja. Den är tänkt att fungera som en gemensam plattform för regionens aktörer och för samverkan inom Stockholms län, samt även med länen i östra Mellansverige.

Klimat- och energistrategi för region Stockholms

Länsstyrelsen har antagit en klimat- och energistrategi som utgår från Sveriges nationella klimat- och energimål. Strategin är ett ramverk bestående av tre delar (nulägesanalys, prioriterade åtgärdsområden samt genomförande) som ska stödja regionens aktörer i arbetet med att nå nettonollutsläpp till 2045.

Strategin har identifierat fyra åtgärdsområden som är särskilt viktiga att fokusera på. Dessa är:

- Transport och resande.
- Energiförsörjning.
- Samhällsplanering och bebyggelse.
- Konsumtion.

För varje åtgärdsområde beskrivs svårigheter och hinder samt förslag på hur de kan hanteras. De fyra prioriterade åtgärdsområdena behöver kompletteras med åtgärds paket

som tas fram gemensamt med regionens aktörer.

Kommunal nivå

Lokala föreskrifter för avfallshanteringen

En kommun är skyldig att ha en renhållningsordning som beskriver hur avfall ska hanteras inom kommunen. Renhållningsordningen består av en avfallsplan och föreskrifter för avfallshantering.

Vision Värmdö 2030 – Skärgårdens mötesplats

Värmdö kommun antog 2009 den kommunövergripande Vision Värmdö 2030 – skärgårdens mötesplats. Visionen tar upp hållbar utveckling ur ett ekologiskt, ekonomiskt och socialt perspektiv. Den bygger på fem teman:

- Vi möter framtiden.
- Naturens lugn möter ett pulserande lokalt samhälle.
- Vi möter varandra med öppenhet och delaktighet.
- Morgondagens företagande möter ett anrikt kulturarv.
- Värmdö möter Stockholm, Sverige och världen.

Översiktsplan 2012–2030

Baserat på Vision Värmdö 2030 har kommunen antagit en översiktsplan för 2012–2030. Den ger en samlad bild över kommunens planerade och långsiktiga mål för samhällsutvecklingen. Planen ger även vägledning inför beslut om hur mark- och vattenområden ska användas och hur den bebyggda miljön ska utvecklas och bevaras.

Kommunens lokala miljömål

Värmdö kommun antog år 2016 sex lokala miljömål. Dessa mål är:

- En god bebyggd miljö.
- Begränsad klimatpåverkan.
- Giftfri miljö.
- Grundvatten av god kvalitet.
- Hav i balans, levande kust och skärgård, ingen övergödning.
- Ett rikt växt- och djurliv.

Målen är utformade efter de 16 nationella miljömålen och beskriver Värmdös vision och prioriterade områden inom miljöarbetet. Även om Värmdö har färre lokala miljömål så berör de alla de nationella målen.

Målet *En god bebyggd miljö* är övergripande i jämförelse med de övriga fem. Denna struktur överensstämmer med hela stockholmsregionen arbetar efter.

Miljö- och klimatplan

Värmdö kommun antog 2020 en miljö- och klimatplan som ska ge en samlad bild över de mest centrala målen för kommunen. Dokumentet konkretiserar och lyfter samman målsättning från internationella, nationella och regionala nivåer utefter kommunens behov av prioriteringar. Målsättningen är fortfarande övergripande, men är tänkt att vara ett verktyg för det praktiska miljö- och klimatarbetet på den lokala nivån.

Kommunfullmäktiges mål

Värmdö kommun antog i december 2018 en ny målstruktur för kommunens strategiska riktning. Dessa är framtagna baserat på Vision 2030 och innefattar tre övergripande målområden för ekonomisk hållbarhet, miljömässig hållbarhet och social hållbarhet. Varje målområde har sedan mer konkreta mål.

Totalt har kommunfullmäktige nio mål; fem som rör den sociala hållbarheten, två som rör den ekonomiska hållbarheten och två som rör den miljömässiga hållbarheten. De två mål som rör miljömässig hållbarhet är:

- En god miljö med begränsad klimatpåverkan.
- Ett hållbart resursutnyttjande där växt- och djurlivet på land och i vattnet är i balans.

Dessa två mål är harmoniserade med Värmdö kommuns sex lokala miljömål.

SAMRÅDSVERSION